

CHARTER VOOR DE KAMPEN

Voor een goede relatie tussen gemeenten en jeugdbewegingen tijdens de zomerkampen.

➔ TER INLEIDING

Gedurende het jaar, maar vooral in de zomer, ontdekken talrijke jongeren het Waals Gewest dankzij de jeugdbewegingen.

Met meer dan 100.000 kinderen en jongeren genieten ze van deze informele leerplekken binnen de Franstalige Gemeenschap. Voegen we hier de erkende jeugdbewegingen uit de Vlaamse Gemeenschap toe, komen we aan zo'n 300.000.

Over een periode van één tot twee weken leven die jongeren in groep en beleven ze samen tal van avonturen die deel uitmaken van een opvoedingsproject.

Het leek ons belangrijk om het specifieke karakter van de door de Franse Gemeenschap erkende jeugdbewegingen te onderstrepen, waardoor ze echte partners in het opvoedingswerk worden die men, met het oog op een betere verstandhouding, beter moet leren kennen. Ik nodig u uit om stappen in die richting te zetten. Om zo de specifieke pedagogische aanpak van de jeugdbewegingen te begrijpen, als ook de handwijzen en de richtlijnen die de kern van hun activiteiten vormen.

Uiteraard moet respect van weerskanten komen. De jeugdbewegingen moeten, net als iedereen, de regelgevingen van kracht naleven en zich vanzelfsprekend plooiën naar de plichten die het samenleven met zich brengt.

Men moet niettemin de realiteit voor ogen houden. Wanneer jongeren in grote getale in een dorp aankomen, wordt de rust van de bewoners wel eens ingrijpend verstoord. We moeten voor ogen houden dat een groep kinderen of adolescenten in se meer lawaai maken en meer opvallen dan een gezin. De verantwoordelijken moeten zich daar bewust van zijn, en dienen een continue waakzaamheid aan de dag leggen om excessen te vermijden.

De steden en gemeenten moeten eveneens bepaalde verantwoordelijkheden opnemen om in de algemene ordehandhaving te voorzien. Hierbij is het belangrijk het juiste evenwicht te vinden, een gulden middenweg die iedereen toelaat om te groeien, elkaar te verrijken en de ander te respecteren.

Deze gemeenschappelijke bekommernis delen we samen in deze reflectie en willen we blijven behouden bij toekomstige onderhandelingen.

Wij wensen om gedragshoudingen, maatregelen en werkwijzen voor te stellen die volgens ons gepast zijn en zich correct tot elkaar verhouden zonder ten nadele van noch de autonomie van de gemeentelijke overheden, noch de kernactiviteiten die ten grondslag liggen van de uniekheid en relevantie van de jeugdbewegingen.

Dit handvest is de vrucht van een reflectie uitgevoerd door de Minister, de Jeugdbewegingen en de Unie van Steden en Gemeenten van Wallonië.

➔ VOORSTELLING VAN DE JEUGDBEWEGINGEN

➔ VIJF ERKENDE FEDERATIES

De jeugdbewegingen die kampen organiseren, zijn erkend door Franstalige Gemeenschap via deze 5 koepelorganisaties:

- Les Faucons Rouges ('De Rode Valken')
- La Fédération Nationale des Patros ('De Nationale Patronaten Federatie')
- Les Guides Catholiques de Belgique ('De Katholieke Gidsen van België')
- Les Scouts ('De Scouts')
- Les Scouts et Guides Pluralistes ('De Pluralistische Scouts en Gidsen')

Deze jeugdbewegingen hebben één punt gemeen, nl. dat ze jongeren opvoeden tot actief burgerschap. Dit door te spelen, te ontdekken en via het

dagdagelijkse leven in groep samen te leren leven, werken en projecten op te zetten.

Deze noodzakelijke educatieve aanpak vereist derhalve autonomie en ervaringssituaties als leerrijke bronnen. Dit komt doordat deze jongeren situaties tegenkomen waar ze leren te observeren, analyseren, voor te stellen, samen te werken om zo samen een doel te bereiken.

En hiervoor zijn de natuur en het buitenleven essentiële ingrediënten die de massale aanwezigheid van de jeugdbewegingen op het platteland verklaren.

➤ ERKENDE JEUGDBEWEGINGEN, EEN TASTBAAR JURIDISCH KADER

Activiteiten van jeugdbewegingen zijn onderhevig aan een wettelijk kader ingevolge de toepassing van verschillende bronnen.

We kunnen onderscheid maken tussen de gemeenschappelijke regels zoals de verkeerscode, het boswetboek,... en specifieke regels met betrekking tot de activiteiten van de jeugdbewegingen.

a. Het jeugdorganisatiedecreet van de Franse Gemeenschap van 20 juni 1980¹

Dit decreet legt de voorwaarden voor de erkenning en de subsidiëring van de jeugdorganisaties vast. Om als jeugdorganisaties erkend te worden, dienen de bewegingen meer bepaald aan volgende verplichtingen te voldoen:

- Bijdragen tot de ontplooiing van de jongeren om ze te helpen actieve, verantwoordelijke en kritische burgers te worden in de maatschappij;
- Geen winstgevend doel nastreven;
- Een begeleidingsstructuur omvatten;
- Een voldoende omvang en verspreiding hebben (minstens 1500 leden, minstens 35 lokale afdelingen, verdeeld over minstens drie provincies);
- Borg staan voor de dekking van de organisatie en haar leden ten opzichte van derden of andere leden van de organisatie via een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering.

b. Het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 mei 1999 betreffende de vakantiecentra²

Dit decreet (met de verschillende uitvoeringsbesluiten) regelt de voorwaarden voor de erkenning en de subsidiëring van de vakantiecampen, -verblijven en speelpleinen ingericht door de verschillende jeugdorganisaties.

De normen hebben voornamelijk betrekking tot:

- de pedagogische kwaliteit
- het respect voor de ideologische, filosofische of politieke overtuigingen van elkeen

1 Hervormd door het decreet tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning en subsidies voor jeugdorganisaties van 26 maart 2009.

2 Hervormd door het decreet van 30 april 2009.

- de begeleiding (op kwantitatief en kwalitatief vlak)
- de hygiëne
- de veiligheid en de verzekeringen (meer bepaald de burgerlijke aansprakelijkheid).

Het toezicht op de naleving van die normen wordt toevertrouwd aan "l'Office de la Naissance et de l'Enfance" (hierna ONE).

De begeleidingsnormen bepalen een minimum aantal gebrevetteerde animatoren per kind, die deelneemt aan de animatie. Het brevet wordt verkregen na een cursus van 150 uur theoretische vorming en 150 uur nuttige ervaring die zowel aan inhouds- als aan vormcriteria beantwoordt.

Er dient ook te worden aangestipt dat elke persoon die meewerkt aan de begeleiding in een vakantiekamp in het bezit dient te zijn van een attest van goed gedrag en zeden, en hiervan het bewijs moet kunnen voorleggen.

c. De kwaliteitscode rond opvang van ONE

De kwaliteitscode kwam tot stand via ONE en omvat de normen van het decreet van de Franstalige Gemeenschap van 3 juli 2003. Deze betreft het toegankelijker maken van het coördineren van de opvang van kinderen tijdens hun vrije tijd en het ondersteunen van de buitenschoolse opvang.

Die code is bedoeld voor iedere persoon die kinderen van 0 tot 12 jaar opvangt in de Franstalige Gemeenschap en verduidelijkt de normen rond begeleiding, hygiëne en veiligheid.

De erkende jeugdbewegingen vallen dus de facto onder die code.

Sommige van die bepalingen krijgen min of meer een gevolg in de hiernavolgende reflecties.

➔ CHARTER ROND ONTHAAL, ORGANISATIE EN VERLOOP VAN JEUGDKAMPEN

➔ 1. 1. DE VESTIGING VAN EEN JEUGDKAMP

➔ 1.1. Een benadering waarin de dialoog centraal staat

Naast erkenning van hun educatieve bijdrage, moet het verblijf van leden van jeugdbewegingen als iets positief ervaren worden. Dit is de voorloper naar een vorm van erkenning door toekomstige volwassenen voor onze streek, onze leefomgeving, onze waarden en onze cultuur. De dialoog tussen de gemeenten en de beweging moet een prioriteit zijn. In dit verband zal de aanwijzing van de contactpersonen van essentieel belang zijn om informatie uit te wisselen en oplossingen te vinden voor de problemen die zich stellen.

De gemeente benoemt een verantwoordelijke voor ontvangst van de kampen. Deze persoon zal dienen als een link tussen de bezoekende groepen, lokale autoriteiten en bevolking. Hij zal de aangewezen gesprekspartner voor kampbegeleiders worden.

De jeugdbewegingen verschaffen voorafgaand aan de kampen de contactgegevens van de begeleider die verantwoordelijk is voor het kamp. Het zal het belangrijkste aanspreekpunt zijn in de contacten tussen de lokale overheden en het kamp.

➔ 1.2. Informatie geven, informatie krijgen

Er wordt allereerst voorkeur gegeven aan het op voorhand verschaffen van informatie en dan pas de kampvergunning omdat een kamp doorgaans plaats heeft op privé-eigendom.

Open en vriendelijk contact moet borg staan voor een duurzame en succesrijke relatie.

Het moet toestaan om elkaar te begrijpen en te informeren over elkaars doel, noden en beperkingen.

Het is dé kans om de in acht te nemen regels en de eventuele voorwaarden

van het verblijf op vlak van milieubescherming, afvalophaling, enz. uiteen te zetten.

Zij kunnen de kampverantwoordelijken ook nuttige informatie verschaffen zoals contactgegevens voor artsen (en de rol van het gezag), apotheken, hulpdiensten, de containerparken, speelplekken of zwembeieden, te mijden zones, ...

Dankzij die contacten wordt het mede mogelijk om de meest geschikte plaats te bepalen voor de vestiging van een kamp, met aandacht voor de nabijheid van een waterloop, een bos en de toegankelijkheid.

Volgende gegevens dienen door de organisator van een kamp verplicht verstrekt te worden aan de gemeentelijke overheden, dit om hen toe te staan de ontvangst van het kamp voor te bereiden:

- de plaats,
- de duur van het verblijf,
- het aantal deelnemers,
- de contactgegevens van de verantwoordelijke(n) van het kamp met een telefoonnummer,
- de contactgegevens van de organisator van het kamp,
- een telefoonnummer van de koepelorganisatie bij ernstige problemen.

Voor deze informatieverstrekking hanteren sommige gemeenten vereisten die overbodig of onregelmatig zijn. We halen enkele voorbeelden aan:

- **De identiteit van de deelnemers opgeven.**

Op voorhand de identiteit kennen van alle kinderen die aan het kamp deelnemen, is tegenstrijdig met de wet van 8 december 1992 tot bescher-

ming van de persoonlijke levenssfeer ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens.

Wel moet de organisator zich ervan vergewissen dat elke deelnemer bij machte is zijn identiteit op te geven, te zeggen tot welke beweging hij behoort en waar de plaats van het kamp gelegen is.

Daar moet de organisator zeker voor zorgen bij bijzondere omstandigheden zoals een nachtspel of bij een dropping.

- **Een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering aangaan.**

Het jeugdorganisatiedecreet van de Franstalige Gemeenschap voorziet reeds in de verplichting dat de erkende jeugdbewegingen een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering voor de organisatie en de leden dienen aan te gaan ten opzichte van derden of andere leden van de organisatie.

- **Alle animatoren van het kamp vragen een bewijs van goed gedrag en zeden voor te leggen.**

Het decreet van de Franstalige Gemeenschap betreffende de vakantiecampen bepaalt: dat iedere persoon die verzocht wordt zijn medewerking te verlenen inzake begeleiding van een vakantiecentrum een goed en zedelijk gedrag moet hebben en hiervan een bewijs moet kunnen leveren indien zij achttien jaar of ouder is.

- **De specifieke eigenschappen van de gebruikte voertuigen en hun nummerplaat aangeven.**

Deze maatregel is discriminerend en zeer waarschijnlijk sterk buiten proportie.

➤ 2. HET VERLOOP VAN EEN VERBLIJF

Tijdens het verblijf moeten kampeers aan verschillende verplichtingen voldoen. Deze worden opgelegd door verschillende overheden.

- **Omkadering**

Er bestaan al regels over de omkadering van een kamp, het is dus onnodig dat gemeenten bijkomende regels opstellen.

- **Verplaatsingen**

Verplaatsingen en spelen, gedurende de dag en de nacht, maken deel uit van het educatieve programma van de jeugdbewegingen. Wandelingen in de bossen vallen onder de boscode. De Waalse erkende jeugdbewegingen hebben hierover een overeenkomst afgesloten met de Waalse gemeenschap.

De verplaatsing van jongerengroepjes zonder begeleiding is een belangrijk aspect van de pedagogische aanpak van jeugdbewegingen en is onlosmakelijk verbonden met hun activiteiten. Normaalgezien verstoren deze tochten de openbare orde niet en is het dus niet nodig deze systematisch te verbieden. De leiding moet er wel op toezien dat de veiligheid en wegcodes gerespecteerd worden en dat de deelnemers zich respectvol gedragen tegenover bewoners en omwonenden.

- **Het lawaai en de rust**

De leiding moet er steeds op toezien dat de openbare orde en de rust van de bewoners niet verstoord worden. Hier moet extra aandacht gegeven worden tijdens nachtelijke activiteiten of dicht bij bewoonde zones.

Versterkte muziek zal getolereerd worden zolang ze binnen de normale geluidsnormen blijft, maar na 22u kan het verboden zijn.

- **Tochten**

Gedurende het kamp gaan soms kleine groepjes jongeren voor een aantal dagen op tocht, om in groep te leren samenleven en zo de omgeving te ontdekken. In elk geval is elke activiteit die tot doel heeft levensmiddelen of drank te 'bedelen' (vb. ruiltochten) te vermijden.

De leid(st)ers moeten dus iedere deelnemer van voldoende voedsel en drank voorzien. Eveneens dient de slaappleaats tijdig gekend te zijn zodat de jongeren niet nog laat op de avond of midden in de nacht onderdak moeten zoeken.

- **Afval en HUDO's**

Het gebruik van de HUDO is aan redelijke regels gebonden: 50 à 60cm diep en 20m ver van het water. De kampen vallen a priori onder de voor iedereen geldende gemeentelijke regels.

De gemeente licht de organisator in over de wijze van inzameling van huishoudelijk afval en de afvalsortering (toegang al dan niet verleend tot containerparken, plaats waar de afvalzakken geplaatst mogen worden de dagen zonder afvalophaalronde, enz.).

- **Kampvuren**

Het kampvuur is bijna onlosmakelijk verbonden met de jeugdbewegingen. Het kampvuur moet aangestoken worden op veilige plaatsen.

De organisatoren moeten naast de toestemming van de terreineigenaar ook deze van de gemeente en/of de verantwoordelijke van de Afdeling Natuur en Bossen van het Ministerie van het Waalse Gewest krijgen, met melding van de gekozen of best geschikte plaats. Zo krijgen ze ook informatie over de plek waar ze sprokkelhout kunnen vinden.

➤ 3. ANDERE OVERWEGINGEN

➤ 3.1. Gemeentebelastingen

Jeugdbewegingskampen zijn activiteiten met een sociaal doel, zonder enig winstoogmerk. De leid(st)ers zijn vrijwilligers, de gevraagde kampprijzen worden voor de deelnemers bewust laag gehouden zodat het kamp voor iedereen, ook de minder begoeden, toegankelijk is. Daarentegen, de vooropgestelde subsidies, in het kader

van vakantiecentra, moeten dienen voor het verbeteren van de omstandigheden van de animatie en moeten er voor zorgen dat de prijs alsnog zo toegankelijk mogelijk is voor iedereen. Het valt dus niet te rechtvaardigen om extra belastingen te heffen op dit soort toeristische activiteiten.

➤ 3.1. Activiteiten voor het algemeen belang

Door een positieve toenadering tussen de gemeenschap en de jeugdbewegingen, kunnen er verschillende voordelen naar boven komen. Bijvoorbeeld, door de mogelijkheid te bieden aan de jongeren om deel te nemen aan een activiteit van algemeen belang, een gemeenschappelijk project van renovatie of animatie gedurende hun verblijf (onderhoud van het gemeentelijk patrimonium, afbakening of onderhoud van voetpaden, ...).

➤ 3.3. Kampterreinen en de omgeving

De prijzen voor kampterreinen worden steeds hoger, met als risico dat kamperen niet meer voor elke jeugdbeweging toegankelijk zal zijn. In de mate van

het mogelijke stellen gemeenten eigen gronden en gebouwen ter beschikking voor jeugdbewegingen aan gunstige tarieven.

➔ CONCLUSIES

De richtinggevende principes vermeld in dit charter hebben tot doel een vertrouwensklimaat tussen de plaatselijke overheden en de jeugdbewegingen tot stand te brengen.

Dit klimaat is gebaseerd op een respectvolle dialoog, en de rechten en plichten van iedereen.

Het huidige charter is niet gebiedend, maar wel indicatief voor een methodologie waar wij in geloven. Verder vertrouwen we op het gezond verstand en verantwoordelijkheid van iedereen.

Voorts willen we nog even herhalen dat er al heel wat reglementen bestaan en dat het volgens ons dus niet nodig lijkt

extra gemeentereglementen over het kampgebeuren uit te vaardigen.

Mocht dit voor specifieke situaties – die niet vallen onder andere regelgeving – toch nodig zijn, dan dient het nieuwe wetgevende initiatief geen afbreuk doen aan hogere wetgeving, dient de maatregel in verhouding te zijn tot de desbetreffende situatie, en niet te raken aan het fundamentele karakter van de activiteiten van de jeugdbewegingen.

We wensen u alvast een uitstekend zomerseizoen toe en een aangename vakantie.

De jeugdbewegingen

➔ PROFIEL VAN DE CONTACTPERSOON

- Voldoende kennis over de jeugdbewegingen
- Kennis over de lokale partners kennen (politie, gemeentelijke administratie, werkzaamheden,... adressen hebben van dokters, tandartsen, apothekers, ziekenhuizen,... van winkels,...)
- Kennis van de regels die van kracht zijn en een overzicht van het lokale gemeenschapsleven
- Kan een geattesteerde leid(st)er zijn van een jeugdbeweging (met studentencontract) of iemand met banden in toeristische sector
- In staat zijn om een goede verstandhouding met burens of bewoners te realiseren

➔ ROL VAN DE CONTACTPERSOON

➔ Eerste contact met het kamp

- Ontvangst de eerste dag of in de eerste dagen
- Meedelen waarvoor men op hem/haar kan rekenen
- De eigen contactgegevens, alsook deze van andere diensten, meedelen
- Het charter overlopen, uitleggen en details verklaren.
- Activiteiten suggereren om te integreren met het plaatselijke gemeenschapsleven

➔ Tweede contact met het kamp

- Langsgaan om te kijken of er nieuws is
- Problemen oplossen als ze zich stellen

➔ Derde contact met het kamp

- Op basis van een document dat ze in het begin van het kamp meekregen: positieve, negatieve en interessante elementen overlopen of toevoegen positieve, negatieve en interessante elementen overlopen.

➔ De gebeurtenis evalueren

- op basis van geschreven notities van de verschillende interventies
- door verschillende contacten te evalueren (onderscheid maken tussen Waalse jeugdbewegingen, Vlaamse jeugdbewegingen, en de bewegingen die nergens aangesloten zijn...)
- door met verschillende partners te evalueren (kampen en gemeentebestuur)
- door globaal de ervaringen te evalueren vanuit het oogpunt van de functie en rol van de contactpersoon om eventueel aanpassingen of bijdragen voor te stellen. Hiervoor worden sjablonen aangeleverd.

➔ NOTITIEBLAD CONTACTPERSOON

➔ IDENTITEIT VAN HET KAMP

- Naam van de groep: .....
- Aantal personen: Deelnemers : .....
- Leiding: .....
- Overige: .....
- Leeftijdsgroep leden: .....
- Thuisgemeente: .....
- Nnaam van de koepel: .....

➔ SITUATIE VAN HET KAMP

- Kampdatum: .....
- Kampadres: .....
- Soort kamp (trekkamp, tentenkamp,...) : .....

➔ TUSSENKOMSTEN

- Vastgestelde problemen en aangereikte oplossingen: .....
- .....
- .....
- Specifiek waargenomen zaken: .....
- .....
- .....

➔ EVALUATIE VAN DE CONTACTPERSOON

- Naam van de gemeente: .....

➔ TUSSENKOMSTEN

- Op welke soort problemen ben je gestoten?

.....

- Tot welke oplossingen zijn jullie gekomen?

.....

- Wat waren eventuele hindernissen om tot oplossingen te komen?

.....

- Wat is er nog gebeurd behalve problemen oplossen?

.....

- Welke verbeteringen zijn er mogelijk?

.....

➔ FUNCTIONEREN

- Heb je voldoende ondersteuning om je taak uit te voeren?

.....

- Welke specifieke hulpmiddelen kan een contactpersoon nog gebruiken?

.....

- Lijkt de rol van een contactpersoon in het veld je noodzakelijk?

.....

➔ OPMERKINGEN:

.....

➔ EVALUATIE VOOR DE GEMEENTE

- Naam van de gemeente: .....

➔ EERSTE ERVARINGEN

- Waarin was dit een antwoord op de noden van de gemeente?

.....

- Waarin was dit geen antwoord op de noden van de gemeente?

.....

- Waar zijn er nog verbeteringen mogelijk?

.....

➔ FUNCTIONEREN VAN DE CONTACTPERSOON

- Wat was juist de rol van de contactpersoon?

.....

- Is de contactpersoon voldoende 'gebruikt'?

.....

- Voldoet het profiel van de contactpersoon aan de noden van de gemeenschap?

.....

➔ OPMERKINGEN:

.....

.....

.....

➔ EVALUATIE VOOR DE KAMPGROEP

- Naam van de gemeente: .....

➔ TUSSENKOMSTEN

- Op welke soort problemen zijn jullie gestoten?
- Wat is er gebeurd om de problemen op te lossen?
- Wat waren hindernissen om tot oplossingen te komen?
- Wat is er nog gebeurd behalve problemen oplossen?
- Waarin voldeed een tussenkomst aan de noden van het kamp?
- Waarin voldeed een tussenkomst niet aan de noden van het kamp?

➔ ROL CONTACTPERSOON

- Wat was de specifieke rol van de contactpersoon?
- Hebben jullie de contactpersoon voldoende 'gebruikt'?
- Voldoet het profiel van de contactpersoon aan de noden van het kamp?

➔ OPMERKINGEN:

· **Fédération Nationale des Patros**

· 15-17, rue de l'Hôpital - 6060 Gilly

· Tél. 071 28 69 50

· Fax 071 42 04 53

· fnp@patro.be

· www.patro.be

· **Guides Catholiques de Belgique**

· 35, rue Paul Emile Janson - 1050 Bruxelles

· Tél. 02 538 40 70

· Fax 02 537 33 62

· gcb@guides.be

· www.guides.be

· **Les Scouts**

· 21, rue de Dublin - 1050 Bruxelles

· Tél. 02 508 12 00

· Fax 02 508 12 01

· lesscouts@lesscouts.be

· www.lesscouts.be

· **Les Scouts & Guides Pluralistes de Belgique**

· 38, avenue de la Porte de Hal - 1060 Bruxelles

· Tél. 02 539 23 19

· Fax 02 539 26 05

· info@sgp.be

· www.sgp.be

· **Faucons Rouges**

· 45, rue du Marché - 4500 Huy

· Tél. 085 41 24 29

· Fax 085 41 29 36

· info@fauconsrouges.be

· www.fauconsrouges.be